

Погоджено

Заступник
Міністра

С.В. Дашченко
«10» березня 2021р.

Затверджено

Ректор Національного
університету кораблебудування
імені адмірала Макарова

Євген ТРУШЛЯКОВ
«10» березня 2021р.

**Положення
про облікову політику
Національного університету кораблебудування
імені адмірала Макарова**

I. Загальні положення

1.1. Положення про облікову політику Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова визначає методи оцінки, обліку, процедури та основні принципи бухгалтерського обліку і фінансової звітності, визначені Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», та інших законодавчих актів.

1.2. Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова відповідно до покладених завдань веде бухгалтерський облік та складає фінансову і бюджетну звітність відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі, інших нормативно-правових актів щодо ведення бухгалтерського обліку.

1.3. Зміни до цього Положення вносяться лише у випадках, установлених у НП(С)БОДС та обов'язково обґрунтовуються і розкриваються у фінансовій звітності, а також у випадках, коли зміни до облікової політики сприятимуть більш достовірному відображенню в бухгалтерському обліку інформації про здійснені господарські операції.

У разі зміни облікової політики на протязі бюджетного року, всі господарські операції у бухгалтерському обліку університету, що відбулося до її зміни, приводяться у відповідність до нових методичних засад.

II. Організація бухгалтерського обліку необоротних активів

2.1. До складу основних засобів відносять необоротні активи, термін експлуатації яких перевищує один рік.

За вартісний критерій для бухгалтерського обліку основних засобів з 1 січня 2021р. застосовується вартісний критерій основних засобів, визначений Податковим кодексом України, без урахування ПДВ.

У зв'язку із зміною вартісних ознак зміни в бухгалтерському обліку щодо основних засобів, зарахованих в попередніх періодах, не проводяться.

2.2. Одиницею бухгалтерського обліку основного засобу із метою їх визнання та оцінки вважати об'єкт основного засобу.

Якщо об'єкт основних засобів складається із частин, які мають різний строк корисного використання (експлуатації), то кожна із цих частин визначається в обліку як окремий об'єкт основних засобів.

Якщо об'єкт основних засобів складається з різних компонентів, які мають різні строки корисного використання (експлуатації) або надають економічні вигоди університету, проводиться розподіл сукупних витрат на придбання (створення) цього об'єкта за його компонентами з окремим обліком кожного компонента, незалежно від алгоритму його надходження (придбання за плату, безкоштовне отримання тощо).

Усі складові, що входять до цілостного майнового комплексу, за наявності первинних документів та при можливості визначення кожного, обліковуються як окремі інвентарні об'єкти.

У разі придбання (отримання) об'єкта, який складається із частин, різних компонентів, при введенні його в експлуатацію зазначається його склад, строки корисного використання, розмір первісної (за наявності достовірної інформації) та ліквідаційної вартості (у разі її визначення) кожної складової такого об'єкта.

2.3. Необоротні активи, строк корисного використання яких понад один рік і вартість менше 20000грн. без ПДВ за одиницю (з 1 січня 2021 року), а в подальшому відповідно до вартісного критерію основних засобів, визначеного Податковим кодексом України) визнаються малоцінними необоротними матеріальними активами.

У зв'язку із зміною вартістних ознак зміни в бухгалтерському обліку щодо малоцінних необоротних матеріальних активів, зарахованих на баланс в попередніх періодах, не проводиться.

2.4. У зв'язку із систематичним та обов'язковим застосуванням білизни, постільних речей, одягу та взуття в господарчій діяльності університету, в бухгалтерському обліку університету передбачити їх облік на субрахунку 1114 «Білизна, постільні речі, одяг та взуття» з виділенням в окремі групи.

2.5. При відображенні господарських операцій у бухгалтерському обліку, пов'язаних із нематеріальними активами застосовуються лише два субрахунки – 1211 «Авторські та суміжні з ними права» та 1216 «Інші нематеріальні активи», які призначено для відображення господарських операцій.

Для відображення всіх можливих господарських операцій та подій про наявність і рух нематеріальних активів у фінансовій та бюджетній звітності дозволяється деталізувати кожний субрахунок нематеріальних активів для отримання та зведення (консолідації) необхідної звітної інформації, що розкриває їх особливість.

У пояснювальній записці до фінансової та бюджетної звітності за кожною групою нематеріальних активів, у тому числі щодо створених нематеріальних активів, наводиться інформація, що розкриває їх особливості.

2.6. Первісна вартість об'єкта основних засобів або його частин (складових компонентів) формується у бухгалтерському обліку як за рахунок капітальних витрат, що сплачуються постачальникам активів та підрядникам за виконання робіт, так і за рахунок поточних витрат (реєстраційні збори, державне мито, ввізне мито, транспортні витрати та інші витрати, безпосередньо пов'язані з доведенням основних засобів до стану, у якому вони придатні для експлуатації). Облік таких витрат до введення об'єкта в експлуатацію ведеться на відповідних субрахунках рахунка 1311 «Капітальні інвестиції».

Первісною вартістю основних засобів, отриманих безоплатно від фізичних та юридичних осіб (крім суб'єктів державного сектора) є вартість, визначена достовірно в первинних документах, з урахуванням витрат, передбачених для встановлення первісної вартості у разі придбання основних засобів за плату.

У виняткових випадках (при встановленні лишків, інших непередбачених законодавством про благодійництво умов отримання матеріальних цінностей), у разі відсутності первинних документів, первісна вартість визначається на рівні справедливої вартості відповідно до законодавства.

За цих обставин, якщо немає обмежень у здійсненні видатків по визначенню справедливої вартості основних засобів відповідно до законодавства, джерелом для їх здійснення є власні надходження університету, затверджені у спеціальному фондї за відповідною бюджетною програмою.

2.7. Визначення справедливої вартості активів за необхідності здійснюється комісією з інвентаризації, яка забезпечує документальне обґрунтування справедливої вартості об'єктів.

2.8. Ліквідаційна вартість визначається комісією, створеною наказом ректора, якщо залишкова вартість:

- об'єста основних засобів дорівнює нулю, але об'єст ще придатний до експлуатації та використовується;
- нематеріальних активів, що мають активний ринок, дорівнює нулю та продовжують використовуватись і очікується, що такий ринок існуватиме наприкінці строку корисного використання цього об'кта.

Визначена сума ліквідаційної вартості додається до первісної вартості активу. У подальшому амортизація на такі активи не нараховується.

Якщо об'єкт основних засобів містить дорогоцінні метали і дорогоцінне каміння, то його ліквідаційна вартість не може бути нижчою за вартість металобрухту, дорогоцінних металів, що містяться в активі, які можуть бути отримані університетом після ліквідації активу.

В інших випадках, зокрема при введенні основного засобу та нематеріального активу в експлуатацію, ліквідаційна вартість об'єктів не визначається і прирівнюється до нуля.

2.9. Собівартість виробництва (створення) об'єкта основних засобів, виробленого (створеного) визначається виходячі з переліку і складу статей калькулювання, з урахуванням тих витрат, що передбачені при формуванні первісної вартості об'єкта у разі придбання за плату, відповідно до норми НП(С)БОДС 121 «Основні засоби» та інших нормативно-правових актів.

2.10. При визнанні об'єкта активом застовуються Типові строки корисного використання основних засобів та нематеріальних активів, які визначені в додаткаї 1 та 2 до методичних рекомендацій щодо облікової політики суб'єкта державного сектору, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 23.01.2015р. №11.

За тими об'єктами основних засобів та нематеріальних активів, щодо яких:

- не визначено типових строків корисного використання, строки встановлюються комісією університету при введенні основних засобів в експлуатацію на підставі виключно професійного судження фахівців комісії;
- відбулося поліпшення (зокрема, здійснення реконструкції, добудови, модернізації, дообладнення) або зменшення відновлення корисності об'єкта, переоцінка, отримання безоплатно тощо - типові строки корисного використання (експлуатації) переглядаються комісією університету залежно від підстав, або у бік збільшення, або у бік зменшення.

У разі визначення університетом строків корисного використання основного засобу та нематеріального активу, які відрізняються від типових, відповідальне обґрунтування такого рішення наводиться у розпорядчому документі про облікову політику, який погоджується з Міністерством освіти і науки України.

2.11. Нарахування амортизації на основні засоби та нематеріальні активи проводиться один раз на рік перед складанням річної фінансової звітності. прямолінійним методом.

2.12. Переоцінка основних засобів та нематеріальних активів здійснюється на річну дату балансу за рішенням ректора університету, погодженого з Міністерством освіти і науки України, за наявності таких підстав:

- затверджених у кошторисі бюджетних асигнувань для здійснення заходів щодо переоцінки об'єктів для встановлення їх справедливої вартості;
- звіту про оцінку майна, виконаного суб'єктом оціночної діяльності, або акту оцінки майна, наданого органами державної влади або місцевого самоврядування;
- перевищення порога суттєвості- відхилення залишкової вартості об'єкта на 10% і більше від його справедливої вартості.

Комісія університету за наявності вищезазначених підстав проводить переоцінку всіх об'єктів однієї групи основних засобів та нематеріальних активів (крім нематеріальних активів, щодо яких не існує активного ринку і вартість яких відображається за їх первісною вартістю за вирахуванням накопиченої амортизації та накопичених втрат від зменшення їх корисності).

Індексація основних засобів житлового фонду, які прийнято в експлуатацію, здійснюється щорічно відповідно до вимог нормативно-правових актів для приведення балансової вартості об'єктів існуючого житлового фонду у відповідність з фактичною вартістю будівництва шляхом застосування індексів вартості житла залежно від строків введення об'єктів в експлуатацію.

Результати переоцінки та індексації житлового фонду відображаються в бухгалтерському обліку на субрахунках рахунку 53 «Капітал у дооцінках».

2.13. Рішення про характер і ознаки ремонтних робіт, тобто чи спрямовані вони на підвищення техніко-економічних можливостей (модернізація, модифікація, добудова, реконструкція) об'єкта, що призведе у майбутньому до збільшення економічних вигід, чи здійснюються вони для підтримання об'єкта у придатному для використання стані одержання первісно визначеної суми майбутніх економічних вигід від його використання, приймається ректором університету з урахуванням результатів аналізу існуючої ситуації та сукупності таких витрат.

2.14. Витрати на ремонт основних засобів, які здійснюються для підтримання об'єкта придатному для використання стані, визнаються витратами звітного періоду.

2.15. Витрати на поліпшення основних засобів, що призводять до збільшення очікуваних майбутніх вигід від об'єкта основних засобів, включається до капітальних інвестицій з майбутнім збільшенням первісної вартості основних засобів. Підставою для визнання капітальними інвестиціями витрат, пов'язаних із поліпшенням основного засобу, є зростання внаслідок цих витрат очікуваного терміну корисного використання об'єкта, кількості та/або якості продукції (робіт, послуг), яка виробляється (надається) цим об'єктом.

2.16. Необоротні активи, які були віднесені до основних засобів та необоротні активи до дати набрання чинності НП(С)БОДС 121 «Основні засоби», 122 «Нематеріальні активи» та даних змін, обліковуються у складі основного засобу та необоротних активів до їх вибуття (списання) з обліку університета.

III. Організація бухгалтерського обліку запасів

3.1. Одиницею аналітичного обліку запасів визначається їх найменування, однорідна група.

У залежності від виду запасів та з метою їх оптимального і достовірного обліку, університетом визначається одиниця обліку запасів. Водночас, у разі централізованої закупівлі запасів Міністерством освіти і науки, останнім встановлюється одиниця обліку з метою забезпечення єдності підходів по мережі навчальних закладів та бюджетних установ, які належать до сфери управління Міністерства освіти і науки.

3.2. Аналітичний облік запасів ведеться у розрізі місць зберігання, матеріально-відповідальних осіб, видів запасів, окремо за коштами загального та спеціального фондів. Оборотні відомості з метою перевірки правильності записів у регістрах аналітичного обліку матеріальних цінностей та даних синтетичного обліку складаються за всіма субрахунками.

3.3. Оприбуткування запасів проводиться через склад із подальшим передаванням в експлуатацію до підрозділів університету.

3.4. Транспортно-заготівельні витрати, пов'язані з придбанням запасів, узагальнюються бухгалтерією університетом за окремими групами запасів на окремому аналітичному субрахунку. Сума транспортно-заготівельних витрат, що узагальнюється на окремому аналітичному субрахунку рахунків обліку запасів, пропорційно відноситься на суму запасів, що вибули (використані, реалізовані, безоплатно передані тощо) за звітний місяць. Аналітичні субрахунки для обліку транспортно-заготівельних витрат визначаються шляхом додавання до основного аналітичного субрахунку групи запасів індексу «транспортно-заготівлені витрати».

3.5. Оцінка вибуття запасів.

За ідентифікованою собівартістю відповідної одиниці запасів оцінюється вибуття запасів:

- які надходять від головного розпорядника бюджетних коштів відповідно до законодавства (централізовані закупки);
- які надходять від замовника послуг і проектів.

Списання використаних продуктів харчування, які обліковуються на субрахунку 1511 «Продукти харчування», здійснюється за методом ФІФО.

3.6. Вартість малоцінних та швидкозношуваних предметів, що передані в експлуатацію, виключається зі складу активів (списується з балансу) з подальшою організацією оперативного кількісного обліку таких предметів за місцями їх експлуатації відповідальними особами протягом строку їх фактичного використання.

3.7. За відсутності затверджених типових форм для оформлення окремих господарських операцій із запасами університет самостійно розробляє і затверджує у розпорядчому документі про організацію бухгалтерського обліку відповідні форми необхідних первинних документів, при цьому такі форми первинних документів повинні містити обов'язкові реквізити, визначені Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».

IV. Організація бухгалтерського обліку доходів і витрат

4.1. Доходи і витрати в бухгалтерському обліку університету класифікуються як такі, що отримані від обмінних та необмінних операцій. Вони відображаються в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності в момент виникнення, незалежно від

дати надходження або сплати коштів. Для визначення фінансового результату звітного періоду доходи звітного періоду порівнюються з витратами, що були проведені для отримання цих доходів.

4.2. Доходи класифікуються в бухгалтерському обліку за такими групами:

- **доходи від обмінних операцій:**

бюджетні асигнування (крім бюджетних асигнувань, за рахунок яких формується вартість необоротних активів та придбаваються фінансові інвестиції, які обліковуються як цільове фінансування);

доходи від надання послуг (виконання робіт) (плата за послуги, що надаються бюджетними установами згідно з їх основною діяльністю); надходження бюджетних установ від додаткової (господарської) діяльності (дохід від оприбуткування активів, раніше не врахованих в балансі: від оприбуткування основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, нематеріальних активів, виробничих запасів, малоцінних та швидкозношуваних предметів та інших нефінансових активів, які виявлені в результаті інвентаризації, отримані внаслідок демонтажу, отримані в результаті списання майна тощо та будуть використовуватись для потреб університету, дохід від реалізації продукції (робіт, послуг), не пов'язаних з основною діяльністю тощо);

доходи від продажу (доходи від операцій з капіталом, доходи від продажу нерухомого майна) (дохід від продажу активів);

доходи від відсотків, роялті та дивідендів (відсотки від розміщення на депозитах тимчасово вільних бюджетних коштів, отриманих за надання платних послуг, відсотки від фінансових інвестицій);

інші доходи від обмінних операцій (доходи від відновлення корисності необоротних активів, курсових різниць, суми дооцінки активів, доходи від реалізації металобрухту та макулатури, орендні платежі, збільшення вартості біологічних активів тощо).

- **доходи від неодмінних операцій:**

безоплатно отримані активи, послуги (роботи);

надходження, пов'язані з перерахуванням сум трансфертів, та коштів, отриманих для виконання цільових заходів;

отримання спонсорських, благодійних внесків, грантів, дарунків та іншої гуманітарної допомоги (у тому числі надходження у натуральній формі);

кошти, що отримують розпорядники бюджетних коштів від підприємств, організацій, фізичних осіб та від інших розпорядників бюджетних коштів для виконання цільових заходів, у тому числі заходів з відчуження для суспільних потреб земельних ділянок та розміщених на них інших об'єктів нерухомого майна, що перебувають у приватній власності фізичних або юридичних осіб;

суми штрафів, неустойки, пені, отримані за рішенням сторін договору або відповідних державних органів, суду, що включаються до складу доходів звітного періоду відповідно до законодавства, зобов'язання, що не підлягають погашенню (крім кредиторської заборгованості, строк позовної давності якої минув).

4.3. Для визнання доходів майбутніх періодів, університетом визначається перелік платних послуг, які надаються університетом, період за який нараховуються послуги, після якого отримані доходи визнаються доходами майбутніх періодів, і підтвердні

документи, за якими у бухгалтерському обліку визнаються доходи майбутніх періодів за операціями з платних послуг.

4.4. Витрати класифікуються в бухгалтерському обліку за такими групами:

- витрати за обмінними операціями:

на оплату праці, що здійснюються в процесі основної діяльності університету та на виконання бюджетних програм (заробітна плата), а також витрати на оплату праці, пов'язані із організацією та наданням послуг, виготовленням продукції, виконанням робіт;

відрахування на соціальні заходи;

матеріальні витрати, які здійснюються університетом у процесі основної діяльності та на виконання програм, зокрема витрати на придбання предметів, матеріалів, обладнання, інвентарю (крім капітальних витрат), медикаментів та перев'язувальних матеріалів, продуктів харчування, витрат на оплату послуг, отриманих від сторонніх контрагентів, у тому числі комунальних тощо), а також матеріальні витрати, які виникають в процесі надання послуг, виготовлення продукції, виконання робіт, витрат на оплату послуг, отриманих від сторонніх підприємств;

амортизація - суми нарахованої амортизації основних засобів, інших необоротних матеріальних активів та нематеріальних активів, що використовуються університетом в процесі звичайної діяльності та на виконання програм, не пов'язаних із основною діяльністю, а також тих, що використовуються в процесі організації та надання послуг, виготовлення продукції, виконання робіт;

фінансові витрати (витрати університету, пов'язані із запозиченнями згідно із законодавством: відсотки за користування кредитами, премія, дисконт за цінними паперами, витрати на обслуговування боргу тощо);

інші витрати за обмінними операціями (курсові різниці, витрати, пов'язані з реалізацією активів (собівартість проданої продукції (робіт, послуг) та витрат, пов'язаних із реалізацією майна), уцінка активів, втрати від зменшення корисності активів, витрати на відрядження, плата за оренду тощо).

- витрати за необмінними операціями:

трансферти (субсидії, гранти, соціальні виплати тощо);

інші витрати за необмінними операціями (всі види стипендій (крім соціальних стипендій, оскільки кошти на виплату соціальних стипендій є доходами та витратами Міністерства соціальної політики України), витрати за операціями з пільгового кредитування на навчання, витрати, пов'язані з передачею активів, що передають суб'єкти державного сектору суб'єктам господарювання, фізичним особам та іншим суб'єктам державного сектору для виконання цільових заходів, неповернення депозитів, витрат, пов'язані із соціальним забезпеченням у закладах вищої освіти та наукових установах, списана дебіторська заборгованість тощо).

4.5. Для визнання витрат майбутніх періодів, університетом визначається перелік витрат, за якими можуть здійснюватися авансові платежі з урахуванням вимог законодавства.

4.6. Перелік і склад змінних і постійних загальновиробничих витрат, бази їх розподілу, визначаються університетом самостійно в розпорядчому документі про облікову політику з урахуванням специфіки діяльності.

4.7. Доходи та витрати обліковуються за обмінними і необмінними операціями, за кожною бюджетною програмою, фондами бюджету (загальний та/або спеціальний) та видами діяльності.

Головний бухгалтер

Ірина ЯКОВЛЕВА